

ТЖЕЯИÒБІЛ

DOSSIER DE PREMSA

Sinopsi

DE TRISTA ACTUALITAT AMB MOTIU DEL 40È ANIVERSARI DE LA TRAGÈDIA, TXERNÒBIL REOBRE EL DEBAT SOBRE LA NECESSITAT DE L'ENERGIA

Darrere de cada catàstrofe sempre s'hi amaga una història humana i Txernòbil és el relat de tres generacions d'una família que va patir l'accident nuclear més gran de la història; una família que, com tantes altres, va haver de marxar de casa seva després d'aquell terrible accident del 26 d'abril de 1986, convençuda de que hi tornaria passats uns dies. I no hi va poder tornar, perquè un enemic invisible, silenciós i letal s'havia apoderat de la seva ciutat, de casa seva i de totes les seves pertinences: l'explosió del nucli del reactor número 4 de la central nuclear de Txernòbil, a Ucraïna, va alliberar a l'atmosfera una quantitat de material radioactiu deu vegades superior a l'alliberada per la bomba atòmica que va devastar Nagasaki l'any 1945. Francisco Sánchez i Natacha Bustos narren la història d'uns personatges ficticis que bé van poder existir, i conviden al lector a explorar, comprendre i reflexionar sobre el que encara avui en dia representa Txernòbil. De trista actualitat amb motiu del 40è aniversari de la tragèdia, la lectura de Txernòbil torna a posar sobre la taula el debat de la necessitat de l'energia nuclear i els riscos que comporta el seu ús.

**EDITORIAL
FINESTRES**

Els autors

NATACHA BUSTOS

(Eivissa, 1981) Debuta al món del còmic amb Txernòbil (Glenat, 2011), amb guió de Francisco Sánchez, i poc després comença a treballar per a la indústria estatunidenca. Formada en Belles Arts a la Universitat de Granada, Bustos irromp al mercat americà dibuixant la serie Moon Girl and Devil Dinosaur (Marvel, 2016) per la qual va guanyar un Premi GlAAD a Millor personatge de còmic. Des de llavors ha dibuixat diversos números de les sèries Spider-Man, Runaways, Doctor Aphra i Bounty Hunters; és co-autora, juntament amb Mariko Tamaki, de la serie Buffy Cazavampiros: Willow; i ha col·laborat en la novel·la gràfica Black Panther Into the Heartlands. A més a més de treballar per a Marvel, Vertigo, Boom Studios i DC Còmics, també ha participat a la franquícia Star Wars.

FRANCISCO SÁNCHEZ

(Barcelona, 1962) Després d'una dilatada carrera al món editorial, debuta com a guionista amb Txernòbil la Zona (Ediciones Glénat), obra guanyadora del Prix Tournesol i de la vuitena edició d'Imaginamàlaga. Adapta al còmic la novel·la d'Álvaro Colomer Los bosques de Upsala (Edicions de Ponent). Participa als àlbums col·lectius BCN Noire (Norma editorial), Refugiados (Spaceman Project) i Puro Perú per a l'ONG Cesal. Rebel·lió/La vaga de lloguers del 1931 és la seva darrera obra, publicada per l'Ajuntament de Barcelona dins de la col·lecció «Memoria en vinyetes».

Entrevista amb els autors

Txernòbil narra la història de tres generacions d'una mateixa família afectada per l'accident de la central nuclear de Txernòbil, del qual aquest 2026 fa quaranta anys. Què us va dur a escriure i dibuixar un còmic sobre el desastre nuclear més gran de la història i com valoreu que Finestres publiqui ara una edició actualitzada?

FRANCISCO: El nostre interès prové de l'exposició 'Hi havia una vegada Txernòbil', que es va fer al CCCB l'any 2006. Jo no la vaig poder veure, però el catàleg que es va editar sí que va arribar a les meves mans, i va ser llavors quan em va començar a interessar el tema. Com tothom, coneixia el tràgic accident, però fins llavors no havia tingut un interès real per saber el que realment va passar.

La nova edició del còmic, en català, és una bona mostra de tota l'estima que ha rebut el llibre. Ja us podeu imaginar que, després que s'hagi editat en nou idiomes, és un plaer veure'l per fi publicat a casa i en català.

NATACHA: En aquell moment, la història del desastre nuclear de Txernòbil ja s'havia explicat en llibres i pel·lícules, però vam veure que hi havia molt poc material gràfic i, en concret, no hi havia cap novel·la gràfica que en parlés directament. En Francisco es va implicar del tot en el projecte, va fer una tasca d'investigació a la zona i va quedar profundament commogut per la història. Amb un gran respecte, va posar en paraules el que podia haver estat el relat real d'una família que va viure aquells esdeveniments.

Que Finestres hagi decidit publicar en català la nostra destaca el valor del relat que vam construir, permet que perduri en el temps i que sigui accessible per a noves generacions de lectores i lectors.

El vostre còmic no cau en el drama fàcil, no polititza l'accident ni demonitza l'ús de l'energia nuclear. Fuig del simplisme, és un còmic molt honest, amb rigor periodístic i científic. Hi ha un exercici conscient de documentació i d'abordatge temàtic per part vostra a l'hora de tractar l'accident i les seves conseqüències o més aviat és una cosa que va anar sorgint a mesura que us documentàveu i treballàveu?

NATACHA: Crec que tant en Francisco com jo compartíem una mateixa idea: explicar el relat de les víctimes amb el màxim respecte possible. No és gens fàcil fer una obra de caràcter social, i això és una cosa que admiro profundament dels autors i autores que fa anys que expliquen aquesta mena d'històries. Ens va semblar més interessant que, des d'un punt de vista tècnic, les accions dels personatges i els silencis fessin que els lectors i les lectores completessin aquests espais.

FRANCISCO: Hi ha una feina de documentació molt rigorosa darrere aquest llibre, sobretot perquè tracta un tema tan dolorós. La nostra intenció sempre va ser prendre certa distància, suggerir més que mostrar, crear en el lector l'interès per esbrinar més coses sobre el que va succeir.

A Txernòbil hi trobem un equilibri narratiu extraordinari entre guió i dibuix: l'un no té sentit sense l'altre; i aquesta és, precisament, l'essència d'un bon còmic. En el vostre cas, com va sorgir aquesta simbiosi entre guionista i dibuixant? És el resultat de molta feina i esforç o va ser una cosa més natural, més orgànica?

FRANCISCO: Va ser una veritable simbiosi entre guionista i dibuixant; i amb el pas del temps he pogut comprovar que això no és gaire habitual. Primer vam fer una lectura conjunta del guió, i seguidament la Natacha es va abocar a buscar documentació gràfica. Quan va tenir preparat l'storyboard, ens vam tornar a trobar per posar en comú tota la informació. Va ser molt laboriós, però al final ha quedat demostrat que tota aquella feinada mereixia molt la pena.

NATACHA: Amb la perspectiva dels anys, crec que va ser una feina de col·laboració molt intensa. En aquella època tots dos vivíem a Barcelona, al mateix barri, i ens trobàvem periòdicament per parlar del guió, sobretot per treballar-ne cada una de les parts. Després, amb els esbossos acabats, ens tornàvem a reunir per revisar-los plegats i comentar-los. Era necessari fer-ho d'aquesta manera.

Commou molt la vostra manera d'explicar la història, a través de tres generacions d'una mateixa família. Veure com el dolor perviu, encara que vagi mutant de forma i d'intensitat, d'una generació a l'altra. Diu la neurocientífica Nazareth Castellanos al seu llibre *El puente donde habitan las mariposas* que «La experiencia de nuestros ancestros modifica la forma en que los descendientes perciben y responden a un desafío experimentado durante su propia historia de vida». Creieu que això seria aplicable a la generació més jove de la família protagonista del còmic?

NATACHA: Sí, i tant. Aquest concepte és molt interessant i, sens dubte, el relat de les experiències dels nostres familiars roman en la psique pròpia de l'arbre familiar. Fins i tot des del punt de vista científic podem trobar evidències d'això en molts aspectes diferents: el dolor perdura.

FRANCISCO: Sí, hi estic totalment d'acord. L'accident va destrossar la vida de moltes famílies. Va ser i és un estigma que els ha perseguit tota la vida; i encara més si tenim en compte el que suposa en l'aspecte ecològic i la contaminació de la terra de les seves arrels.

Aquesta va ser la vostra primera obra llarga, tant per a l'una com per a l'altre. Natacha, ara mateix, com autora consolidada i premiada que treballa sobretot per al mercat estatunidenc, amb guionistes com la Mariko Tamaki o la Kelly Sue DeConnick, què va suposar per a tu Txernòbil?

Francisco, tu després de Txernòbil has treballat amb dibuixants com l'Annapurna (Rebel·lió. La vaga dels lloguers de 1931), en Juan Román Cano Santacruz (Gracias a dios por la lluvia, en BCN Noir) o en Guillermo Capacés (Los bosques de Uppsala). Què creus que et va aportar la teva feina de guionista a Txernòbil?

NATACHA: Per a mi va ser com un ritu iniciàtic bastant potent. Passar de ser una autora amateur, com era llavors, a fer una novel·la gràfica de tantes pàgines va ser tot un repte. No sabia ben bé on m'estava ficant, però va resultar un exercici excel·lent per posar-me a prova com a artista.

A més a més, tot el que aquesta obra ens ha donat després fa que li estem molt i molt agraïts. S'ha venut molt bé a l'estranger, i fins i tot vam viatjar al Japó per presentar-la, i va ser una d'aquelles experiències que et marquen per sempre.

FRANCISCO: Per a mi ho va representar tot, va ser com un màster que em va donar visibilitat en el món del còmic. Que la teva primera obra tingui una rellevància com la que va tenir Txernòbil t'anima a continuar explicant històries.

Ja per acabar, hi ha alguna pàgina o vinyeta concreta d'aquest còmic que us hagi marcat especialment?

FRANCISCO: Doncs sí, hi ha un moment que m'agrada especialment i es correspon amb l'explosió de la central. Amb la Natacha ens vam plantejar fer una doble pàgina, un collage d'explosions, gent fugint, foc... tot molt dramàtic; però de seguida ens vam adonar que trencava amb el tractament de la resta de pàgines. I llavors la Natacha va tenir una idea genial: en comptes d'apropar-nos a l'explosió, ens n'allunyàrem, la qual cosa sempre resulta més suggeridora. M'encanta la pàgina en negre, amb la imatge diminuta de la central que explota.

NATACHA: L'escena de l'explosió de la càmera va ser una d'aquelles imatges tan potents i alhora tan simples que des del principi van tenir clar que hi havia de ser.

**EDITORIAL
FINESTRES**

La premsa ha dit

«Txernòbil és una història oportuna, no oportunista. Lluny del tremendisme i les xifres contundents, Bustos i Sánchez s'han estimat més aproximar-se a la devastació des del respecte, posant el punt de vista a la mirada dels membres de tres generacions d'una família, fictícia, però totalment versemblant.»

RTVE/EFE

«Una mirada íntima a la destrucció, un relat amb la força de la quotidianitat davant del dolor abstracte que ens arriba sobre Txernòbil.»

Antonio Martínez Ron

«Un dels elements que més destaquen d'aquesta novel·la gràfica és l'homenatge que fa als liquidadors, els centenars de milers de soviètics que van ser enviats a la central per netejar el desastre i impedir que la radiació continués propagant-se. Malgrat la seva tasca vital, que en la majoria dels casos els va provocar la mort o greus problemes de salut, aquests herois anònims no se'ls va fer cap mena de reconeixement oficial.»

David F. De Arriba, bloc Historia y cómic

«La història, en la qual Bustos i Sánchez van treballar plegats per mediació d'Hernán Migoya, s'explica en blanc i negre. L'estil de Bustos s'acostuma a caracteritzar pels seus entintats, però en aquesta ocasió la sensibilitat temàtica li aporta un estil més sobri. A més a més, tant Bustos com Sánchez han volgut fugir de qualsevol mena de sensacionalisme, no dibuixar les ferides físiques: només les psíquiques.»

Lucía González, El Mundo

**EDITORIAL
FINESTRES**

«Sánchez i Bustos narren el silenciós testimoni de les víctimes de Txernòbil reconstruint la memòria i el dolor d'una tragèdia que va commoure el món.»

Carla Berrocal

«Mitjançant salts temporals no sempre cronològics –a l'estil de la Babel de González Iñárritu– aquest còmic tan emotiu, amb molt poc text, no aborda el perquè de l'explosió del reactor 4 de la central de Txernòbil, el 26 d'abril de 1986, sinó les conseqüències que va tenir pels habitants de la zona.»

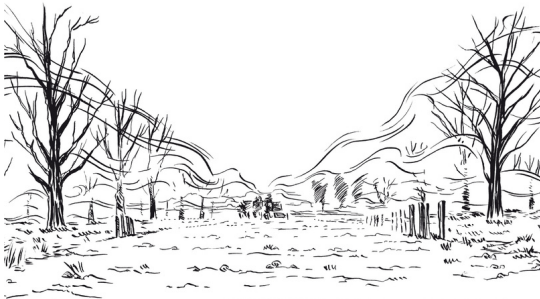
Diario de Córdoba

«No ens trobem davant d'un estudi profund de les causes que van provocar aquell cataclisme, ans al contrari. Txernòbil és una història senzilla i emotiva en la qual, a través de la vida d'una família ucraïnesa, redescobrim el significat del compromís i la senzillesa de l'honestedat. Persones anònimes, expulsades de la seva ciutat, abandonades al seu destí, però que no es resignen a acatar el que altres decideixen per ells.»

El Cultural

Les pàgines del còmic

9

14

71

Fitxa tècnica

Títol: Txernòbil. El pitjor desastre nuclear de la història | **Autors:** Natacha Bustos i Francisco Sánchez | **Data de publicació:** 25 de març | **ISBN:** 978-84-19523-40-2 | **PVP:** 24 € | **Pàgines:** 178 | **Format:** 17 x 24 cm |
Enquadernació: Rústica amb solapes

Contacte

Prensa i comunicació d'Editorial Finestres
info@editorialfinestres.com